

Дзвоник

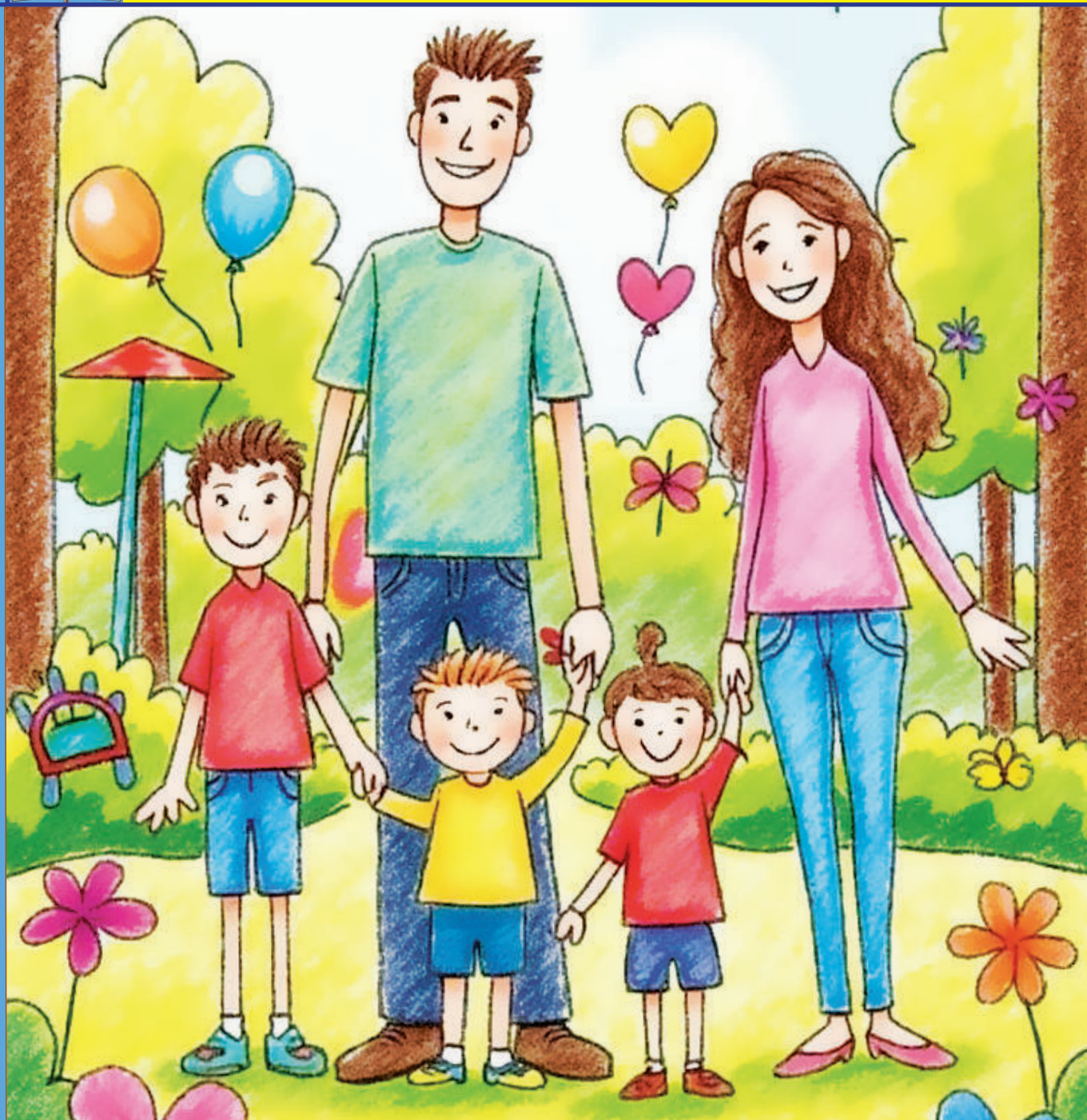

№ 217

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 17 рік видання, травень, 2025 рік

15 травня - Міжнародний день сім'ї

Дзвоник (Clopotel)

№ 217, 2025 р.

*Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.*

ISSN 2501-2630

ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Людмила Дорош

Редактор: Ольга Сенишин

Редколегія: Міхаєла Гербіл,

Михайло Михайлюк, Михайло Трайста

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Adresa redakției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Електронна адреса редакції:

clopotel@uur.ro

Друкарня:

«RCR Print»,

Бухарест, Румунія

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші, загадки
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * вироби своїми руками
- * дидактичну сторінку
- * сторінку народознавства
- * рубрику «Славетні українці»
- * рубрику «Заходи для дітей»
- * рубрику «Вивчаємо англійську»

Дзвоник завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

*Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!*

Вікторія СТАСІВ

В двері стукає лелека

В двері стукає лелека,
Він летів сюди здалека
І у теплому кожусі
Передав мене матусі

Мама сонцем назива
І від щастя аж сіяє.
Поцілунки шле устами,
Тепло, добре біля мами.

Взяв на руки мене татко:
«Ой, моє ти зайченятко!»
А я ніжками гойдаю,
То сміюся, то співаю.

Підглядав за цим лелека,
Бо летів він так здалека:
«Це є любляча родина,
Ти є бажана дитина».

Змахнув крилами і вмить
Вже у небі він летить.
Крила, наче паруса,
Обнімають небеса.

Я ж дивлюся теж на небо.
Красота яка! Це ж треба:
Перший раз побачив світ –
Шлю планеті свій привіт

Тішить затишок палати,
Але нам пора до хати.
З нетерпінням це чекаю,
Бо додому поспішаю.

Ольга НАУМЕНКО

Розмова про головне

Запитала раз Катруся
У сивенької бабусі:
«Що у світі наймиліше,
А відтак найголовніше?»

Усміхнулася старенька
Та й промовила: «Рідненька,
Як бабуся і як мати
Можу впевнено сказати,

Що для всіх батьків у світі
Наймиліші – їхні діти,
Для малечі, навпаки, –
Їхні люблячі батьки».

Пильно слухала Катруся
І горнулась до бабусі.
Пам'ятай і ти, дитино,
Головне в житті – родина!

Наталя КАРПЕНКО

Золотоокий табун

З небес табун спустився,
Рум'янцем день налився.
Гуляють на осонні
Руді та жовті коні.

Де коні воду пили –
Морози відступили,
Де коні гарцювали –
Струмки пісень співали.

Дарують коні дивні
Веснянки-ластовиння,

Світанки, блиском вмиті,
Спів жайвора в блакиті.

Несуть гінці гривасті
Тепло і гарний настрій,
Та райдугу врочисту
На низці крапель чистих.

Від дотиків яскравих
Ростуть у лузі трави,
Цвітуть сади і квіти,
Вкриває зелень віти.

Табун золотоокий
Біжить бадьорим кроком
До кожної оселі
Промінчиком веселим.

Надія ЧЕМЕРИС

Що таке сім'я

Розкажу вам, друзі, я,
Що таке моя сім'я.
Разом дружно проживаєм
І пісні про це співаєм.
Люба матінка моя –
Як пишаюсь нею я!
В неї руки золотії,
Серцем кожного зігрів.
Тато сильний і завзятий –
Він господар в нашій хаті.
Все майструє, все ладнає,
Бо до всього хист він має.
Дід і бабуся у пошані –
Вони праці ветерани.
Всіх онуків міцно люблять
І, як пташенят, голублять.
Є у мене ще й брати –
Кращих в світі не знайти.
Ось і вийшло: всіх сім «я»,
Знайте, це і є сім'я.

Ольга МІРОН

Перший політ маленької боягузливої комашки на ім'я Сонечко

Жило собі маленьке Сонечко. Воно було дуже миле, з яскравими червоними крильцями в чорні крапочки. Але було в нього одне велике горе – Сонечко страшенно боялося літати. Усі його братики та сестрички вже давно весело кружляли над квітами, ласували солодкою росою та гралися з вітерцем, а маленьке Сонечко все сиділо на великому зеленому листку і зітхало.

Його мама й тато лагідно вмовляли синочка спробувати: «Поглянь, як чудово в небі! Ти побачиш стільки цікавого!» Але Сонечко лише міцніше чіплялося за листок і тремтіло. Воно уявляло собі, як впаде, як його підхопить сильний вітер, як воно заблукає. Страх паралізував його маленькі лапки.

Одного сонячного ранку до Сонечка приповзла мудра Стара Гусінь. Вона повільно гризла соковитий листок і уважно слухала скарги маленького Сонечка. Коли той закінчив свою сумну історію, Гусінь відірвала шматочок листка і промовила:

«Розумію твій страх, маленьке Сонечко. Але скажи мені, хіба ти не хочеш побачити світ навколо? Відчути лагідні обійми вітру, подивитися на квіти з висоти пташиного польоту?»

Сонечко замислилося. Йому й справді хотілося побачити все те, про що розповідали його рідні. Але страх все одно міцно тримав його в полоні.

«Але ж я боюся впасти!» – прошепотіло Сонечко.

«Кожен, хто вчиться ходити, іноді падає, – мудро відповіла Гусінь. – Але хіба це зупиняє нас від того, щоб врешті-решт навчитися бігати? Літання – це те саме. Перший змах крильцями може бути невпевненим, але з кожним разом ти будеш відчувати себе все сильнішим і вільнішим».

Сонечко довго думало над словами Старої Гусені. Її спокійний голос і мудрі слова здавалися такими правильними. Воно подивилося на своїх братиків і сестричок, які безтурботно літали вгорі, і в його маленькому сердечку зародилася крихітна іскорка надії.

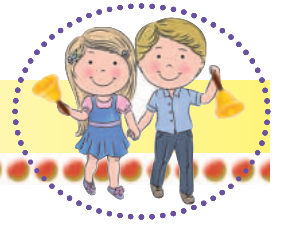
«Можливо, вона й справді має рацію, – подумало Сонечко. – Може, я просто мушу спробувати».

Зібравши всю свою сміливість, Сонечко обережно виповзло на край листка. Його лапки тремтіли, а крильця ледь помітно здригалися. Воно глибоко вдихнуло свіже повітря і... змахнуло крильцями.

Спочатку нічого не вийшло. Воно лише невпевнено підстрибнуло на місці. Страх знову почав підкрадатися до його серця, але спогади про слова Гусені зупинили його. «Ще раз», – промовило воно собі.

І цього разу сталося диво! Його крильця слухняно розправилися, і Сонечко відчувало легкий поштовх угору. Воно знову змахнуло крильцями, і ще, і ще... І ось воно вже не боялося, а відчувало неймовірну радість і свободу.

Вітер лагідно підхопив його, поніс угору, до самого сонця. Сонечко побачило світ з іншого боку – різнобарвні квіти здавалися яскравими килимами, дерева – зеленими велетнями, а річка виблискувала срібною стрічкою.

Воно літало довго й щасливо, граючись із метеликами та вітаючись із пташками. Страху не було й сліду, його місце зайняла безмежна вдячність до мудрої Старої Гусені та гордість за власну сміливість.

Коли Сонечко повернулося додому, його зустрічали радісними вигуками. Мама й тато пишалися своїм маленьким героєм, а братики й сестрички запрошували його до своїх ігор у повітрі.

Відтоді маленьке Сонечко більше не боялося літати. Воно зрозуміло, що для того, щоб пізнати справжню радість і свободу, іноді потрібно перебороти свій страх і зробити перший, навіть дуже маленький, крок назустріч невідомому.

Мораль:

Страх може здаватися дуже сильним, але його можна подолати, якщо мати підтримку і вірити у власні сили.

Іноді для того, щоб досягти чогось нового і прекрасного, потрібно набратися сміливості та зробити перший крок, навіть якщо він здається дуже страшним.

Пам'ятайте, що кожен із нас здатний на більше, ніж думає!

Запитання для обговорення:

1. Чого боялося маленьке Сонечко?
2. Що йому пропонували мама й тато?
3. Хто прийшов на допомогу Сонечку?
4. Яку пораду дала Стара Гусень маленькому Сонечку?
5. Що допомогло Сонечку наважитися на перший політ?
6. Що відчувало Сонечко, коли змахнуло крильцями вперше?
7. Що побачило Сонечко, коли полетіло високо в небо?
8. Як зустріли Сонечко вдома після його першого польоту?

Тетяна ЧОРНОВІЛ

Травень

Збивши з трав холодні роси,
На світанку Травень косить,
Дружне птаство стоголосе
До небес його підносить.

Праця Травневі вдається
Любо росами косити,
А Весна стоїть й сміється,
Заплітає в коси квіти.

Під калиною для Травня
Тихо пісню заспівала.
Та весняна пісня давня
Соловейка здивувала.

Всякий пісню слухать хоче,
Нащо раптом обірвалась!
Посмутніли в Весни очі,
Деся іти від нас зібралась.

Так заведено у світі –
Що прийде – те все минає.
Довго травам зеленіти,
Тільки Травня вже немає.

Ще косив на луках зрання –
Та й пропав кудись з Весною.
Літо йде. Весни прощання
Лине піснею сумною.

Анна ОВЧАРУК,

11 років

Повелителі усього живого

Розділ 20

Сила, сильніша за нас.

Біля Дерева життя все було спокійно. Раптом – Бах-тарарах! – і земля затряслася. З-під неї виповз великий змії – перший і найстарший повелитель – Кусь Джаро, повелитель змії та підземного світу. Його золотаво-брунатна луска зловісно виблискувала на сонці, а темно-червоні очі бігали від одного об'єкту до іншого.

– Ш-ш-ш-ш-ш... Ау кона бара. Нонан шшшш... – сказав він своєю мовою.

В перекладі це означало: «Ш-ш-час наста-ав-ш-ш-ш... Ш-ш-правління і ш-влада...»

Землетрус закінчився, та почалася піщана буря. На землю насипало трохи піску, а з нього виросла піщана пані – повелителька пустелі – Пар Пустка. Це була велика чорна скорпіонка.

– Авіта ранюї, – сказала вона, що в перекладі означає: «Нарешті».

Тільки-но піщана буря завершилася, як пролунало «Дз-з-з-з-з» – так, начебто купа велетенських мух пролетіла над вухом. Та й справді, з північного заходу прилетіла не купа мух, а одна велетенська муха – повелителька комах на ім'я Дзззз.

– Дз-з-з-з-з, – все, що вона сказала її мовою, що, власне, і означало «дз-з-з-з».

Тільки-но муха закінчила дзижчати, як із боку річки почав хтось стрибати так, що аж земля трусилася. То була велетенська золотаво-зелена жаба, яку звали просто – Стриб. Вона – повелитель земноводних.

– Квакунція ква ква! – сказав він. Це означає: «Вітаю усіх, кого тут бачу!»

Раптом звідкілясь узявся велетенський лев. Обрані навіть не помітили спершу, як він підібрався. Це був лев із золотавою гривою, уважними очима та довгезелезними кігтями. Звали його Сава і він був повелителем ссавців.

– Равр-р! Добрий день вам, шановні!

Тепер чулося завивання вітру та хрускіт снігу. Із північного боку до всіх наближалася полярна лисиця. З першого погляду, вона була гарна-прегарна – де-не-де на шерсті були сніжинки, на голові – діадема. Але очі її були неймовірно холодними. Погляд був зверхнім, а голова – високо піднятою. Звали

її Хладная. І вона – повелителька холоду та всіх, хто в тому холоді живе.

– Ха! В мене, як завжди, найкращий вигляд, – зневажливо кинула вона.

Синій та Нічназоря косо подивилися на неї та переглянулися. Обоє розуміли – добра від неї не чекати.

Далі швидко-прешвидко, ніби пливучи в повітрі, прийшла (чи припливла?) підводна драконка (але драконом її назвати теж не можна). Звали її Водограйка і вона – повелителька царства підводного. На її лусці можна було побачити різне коштовне каміння: сапфіри, рубіни, смарагди... Але якщо порівнювати з Хладною, вона виглядала дуже доброю та веселою.

– Водо-водо- водоспадом я припливла аж сюди! – інші повелителі на неї трохи здивовано поглядали. – О-о-ой, та не будьте ви такими серйозними-пресерйозними! Сьогодні ми з'явилися, отже, по-моєму, це – свято, а не якийсь похорон чи що! Не будьте ви сумними!

Синій та Нічназоря знову презирнулися: «І вона має бути силою, сильнішою від нас? Перше враження від неї – безвідповідальність».

Але на цьому дійства не закінчилися. З-під землі за лічені миті виросла троянда і витягнула свої корінці як ноги. Це – повелителька рослин Бережлива. Трохи постоявши, вона так нічого й не сказала.

А з неба почулося ричання. Прямо над головами Обраних та повелителів пролетів дракон льоду. Покружлявши, він сів на землю. Дракон був синього кольору, на спині, шії та хвості красувалися неймовірно гострі шипи, хвіст – неймовірно довгий та гострий, кігті – гірші, ніж у Срібліно, і навіть довші. Раптом він вдихнув повітря і видихнув дві велетенські брили льоду, які пролетіли прямо під вухом у одного з повелителів. Звали цього дракона – Кригокіготь.

– Радий бути тут і зараз! Нехай царство ваше буде сильним і безстрашним! – звернувся він до інших повелителів.

– Ту-у-у-у! – зазвучав чийсь ріг.

Обрані знервовано почали озиратися – невже хтось пробрався сюди і зараз почнеться бійка? Але ні. То був велетенський повели-

тель динозаврів – Сурмун. Він не мав нічого особливого: ні прикрас, ні кольору. Виглядав як звичайний динозавр, але з довшими кігтями, гострішими зубами та був удвічі більшим за розміром.

Наступним, хто з'явився, була повелителька метеликів. Власне кажучи, сама вона була просто неймовірно великим метеликом – розміром із будинок! Але в порівнянні з Кригокігтем вона була дуже малою. Нічого не сказавши, просто помахала крильми, неначе кажучи: «Продовжуйте, мені нічого сказати наразі». Звали її Према Метелиха.

І от мав з'явитися дванадцятий повелитель. Але щось довго його не було, цілих дві хвилини всі чекали. Хладная вже збиралася щось сказати, але раптом високо з неба «впала» пташка. Складно сказати, яка саме це пташка. Вона була велика, синя, із велетенськими крилами та хвостом. Звали її Суперпташка.

– О-о-ой, вибачайте! Щось я прорахувалася, коли маю з'явитися. Сподіваюся, ви мене не дуже зачекалися.

– Повелителі, Обрані! Це говорить Дерево життя. Відсьогодні світом цим правити будуть повелителі. Обрані, висловлюю вам велику подяку за те, що ви не здалися. Із покоління в покоління буде передаватися історія про те, як ви врятували цей світ! Повелителі, вітаю! Ви тут. Відтепер ви будете відповідати за те, що відбувається в цьому світі. Але повірте, керування – справа нелегка. Нехай королі та королеви все ще правлять в їхніх царствах, але ви завжди будете головними.

– Кусь Джако! Чи погоджуєшся ти керувати всіма зміями в цьому світі?

– Так.

– Пар Пустка! Чи погоджуєшся ти керувати всіма пустелями в цьому світі?

– Так.

– Дз-з-з! Чи погоджуєшся ти керувати всіма комахами в цьому світі?

– Так.

– Стриб! Чи погоджуєшся ти керувати всіма земноводними в цьому світі?

– Так.

– Сава! Чи погоджуєшся ти керувати всіма савцями в цьому світі?

– Так.

– Хладная! Чи погоджуєшся ти керувати

всіма, хто живе в холоді в цьому світі?

– Так.

– Водограйка! Чи погоджуєшся ти керувати всіма, хто живе в підводному світі?

– Так.

– Бережлива! Чи погоджуєшся ти керувати всіма рослинами в цьому світі?

– Так.

– Кригокіготь! Чи погоджуєшся ти керувати всіма драконами в цьому світі?

– Так.

– Сурмун! Чи погоджуєшся ти керувати всіма динозаврами в цьому світі?

– Так.

– Према Метелиха! Чи погоджуєшся ти керувати всіма метеликами в цьому світі?

– Так.

– Суперпташка! Чи погоджуєшся ти керувати всіма пташками в цьому світі?

– Так.

– Чудово! Тепер, мандрівниця світами Синій та Нічназоря! Вийдіть сюди!

Здивовано перезернувшись, вони вийшли на галявину.

– Ми всі дуже вдячні, що ви були в цьому світі саме тоді, коли нам потрібна була допомога. Синій! Було б дуже добре, якби ти допомагала повелителям. Твоя мудрість допоможе їм багато в чому. Синій, Нічназоря, чи погоджуєтесь ви стати Мандрівними Хранителями*?

– Для нас це честь! Але, можливо, хтось інший є більш достойним стати ним?

– Ні, Синій. Ти – обрана мною та й практично всіма повелителями.

– Гаразд. Я розумію, наскільки це важливо, і я погоджуюся.

– Я теж погоджуюся.

– Дякую вам, Мандрівні Хранителі*! А тепер я звертаюся до всіх. У цьому світі наразі відбувається війна. Повелителі, ваше перше завдання – зупинити цю війну. А вже потім буде бенкет і все те свято, яке було обіцям.

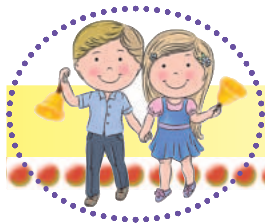
– Ми зрозуміли.

– Тоді, йдіть!

*Мандрівні Хранителі – ті, хто мають неймовірно високу репутацію в меншому світі. По факту вони лідери.

(Далі буде)

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди Журавлика

(Продовження)

Довелося поповозитися – клітка була велика і засув на дверцятах досить міцний. Та нарешті дверцята відчинилися, і мадам Какаду вийшла на балкон.

Не гаючи часу, вони полетіли звільняти чижики.

Клац! Клац! Клац! Клац! – легко, наче лускаючи насіння, перекусила мадам Какаду дротинки, зробила отвір, і Ціві-Тівік вилетів на волю. Ох, як же він запурхав-заметушився по кімнаті, перелітаючи від одного до другого, обіймаючи всіх крильцями і цілуючи дзьобом!

*Ціві-тіві!
Ой, спасибі!
Ой, спасибі
Вам усім!.. –*

не знаходячи слів, схвилювано дякував він своїм рятівникам. Він переживав одну з найбільших радостей на землі – радість визволення з неволі.

І чи не так само радів журавлик. Бо відомо, що теж одна з найбільших радостей на землі – це ділити радість справжнього друга.

– Ну, а тепер – додому! – сказав журавлик.

Грай лишився чекати у дворі, а вони всі полетіли проводити мадам Какаду. Замкнули клітку, попрощалися, подякували і полетіли до Грая.

– Летіть сюди! – гукнув Грай з глибини двору. Він стояв над відчиненим каналізаційним люком.

Звідти чувся відчайдушний нявкіт і жалібна пісня кота Мордана:

*Нявву-ня-ав! Нявву-ня-ав!
Ой, пропав я, пропав!
Ні за цапову душу
Я загинути мушу!
Ой, боюся!
Боюся!
Ой, рятуйте!
Клянуся,
Що, коли не загину,
Хуліганити кину!
Валер'янку забуду!
Ой, я більше не буду!..
Ой, витягніть мене звідси хто-небудь
швидше!
Пропадаю... Навву-нявв!..*

Виявляється, вчора ввечері, тікаючи, він угнався у відчинений каналізаційний люк.

– Витягнемо хулігана? Як-не-як жива душа, – схиливши голову набік, сказав Грай (добрий він усе-таки був собака).

– Давайте! – підтримав журавлик.

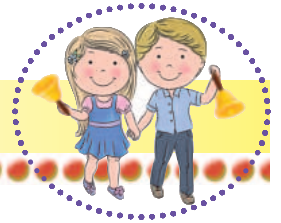
– Може, справді тепер виправиться, – погодився Чик Чирикчинський.

– Авжеж! Авжеж! – радісно підхопив Ціві-Тівік (він готовий був зараз рятувати і визволяти весь світ).

– Я на одному балконі бачив міцну мотузку, – сказав Шпак Шпаченко. – Тільки ми, дрібнота, не подужаємо. Хіба що журавлик...

– А ми допоможемо! – вигукнув Ціві-Тівік. Полетіли вони на балкон. Принесли мотузку.

(Далі буде).

●●● Славетні українці ●●●

Євген Чикаленко

З Ольгою Сенишин

Цього визначного українського громадського діяча, мецената, публіциста та видавця вважають одним із найвагоміших подвижників української справи свого часу. Євгенові Чикаленку належить відомий сьогодні вислів: *«Легко любити Україну до глибини душі, спробуйте любити її до глибини власної кишені»*. Ця людина була вдалим і заможним земле-

власником та агрономом. Він постійно вкладав великі кошти на втілення ідеї українізації суспільства у зросійщеній Україні, в розвиток української культури та освіти. Сам викладав, став автором декількох цікавих творів.

Євген Харлампійович Чикаленко народився 21 грудня 1861 року на Херсонщині в родині відомого землевласника. Дитинство хлопчика проходило серед простих українських селян, від яких він вивчив мову та звичаї. Із 9 років навчався в пансіоні, потім у приватній гімназії та реальному училищі. Провчився декілька місяців у Московській сільсько-господарській академії, закінчив природничий факультет Харківського університету.

У 1885 році сім'я Чикаленків за зв'язки з національно налаштованою українською інтелігенцією потрапила під п'ятирічний нагляд поліції. Євгену було заборонено вільно листуватися, виїздити з маєтку. Тому він присвятив себе господарюванню й у цій справі досяг неабияких успіхів. Його любили й поважали селяни, яким він продав частину землі. Опікувався меценат і освітніми справами – подарував будинок школі, запросив учителя. Про свій досвід аграрія молодий підприємець розповів живою українською мовою у «Розмовах про сільське хазяйство» – підручник для дбайливого селянина у 5 томах. Цей твір Чикаленко розповсюджував безкоштовно. В українських хатах з нього селяни вчилися грамоти.

Крім того, Євген записував народні пісні, щоб згодом видати їх окремою книжкою; пише листа Івану Рєпіну з пропозицією взятися за українські історичні сюжети; вкладає гроші в конкурс на

кращу історію України; за власну оплату видає словник української мови Бориса Грінченка; забезпечує будівництво Українського академічного дому у Львові; постійно надає фінансову допомогу відомим літераторам та науковцям тієї пори тощо. Чикаленко переконаний, що необхідно поширювати *«свої книжки, газети, та всіма способами добива-*

тися своєї мови в школах, як це робили люди по інших державах». Відтак, разом із іншими меценатами він береться за організацію та фінансування щоденної газети «Рада», яка проіснувала 8 років. Це був перший інформаційний ресурс українською мовою у підросійській Україні. Чикаленко при потребі продавав свою маєтність та покривав борги редакції і виплачував кошти журналістам. Потрібен був і неабиякий дипломатичний такт, щоб «збалансувати» амбіції, інтереси, політичні розбіжності залученої української інтелігенції.

Чикаленко мав авторитет серед української інтелігенції – до його думки прислухалися, його цінували за мудрість, розум та дипломатичний хист. Йому першому пропонували очолити Центральну Раду у 1917 році, а згодом стати Гетьманом України.

У 1918 році через хворобу відмовився від пропозиції очолити Міністерство земельних справ. Але читав лекції на курсах для підготовки діячів позашкільної освіти, пізніше працював у комісії з розробки земельного закону. Після захоплення України більшовиками Чикаленку довелося втікати за кордон. Від 1925 року він мешкав у Чехословаччині і працював при Українській господарській академії, бо залишився без будь-яких статків. Тоді ж побачило світ повне видання його спогадів у 3 книжках, які чудово передають тогочасну атмосферу.

20 червня 1929 року у Празі на 68-му році життя Євген Чикаленко помер. 2021 року Укрпошта випустила марку «Євген Чикаленко» в серії «Меценати України». Ліга українських меценатів заснувала премію імені Чикаленка, яку присуджують за благодійницьку діяльність.

Тематична картка «Похід»

1. Перш ніж піти в похід або обрати відпочивати на природі, згадай правила туриста:

- Щоб не заблукати в лісі, потрібно...
- Місця для відпочинку серед природи потрібно облаштовувати...

Пояснення до завдання: Перша таблиця є ключем до виявлення тих букв, які потрібно визначити і вписати під цифрами, щоб таким чином відгадати речення, заповнене у 2-5 таблицях.

Наприклад: перше число 8 є

результатом при множенні 4 на 2. У першій таблиці шукаємо 4 по вертикалі і 2 по горизонталі. На їхньому перетині є буква З, яку і впишемо у другу таблицю під числом 8.

Друге число 24 є результатом множення 4 на 6. У першій таблиці шукаємо 4 по вертикалі і 6 по горизонталі. На їхньому перетині є буква П, яку і впишемо у другу таблицю під числом 24.

Далі продовжуйте самостійно.

Довідка:

*γηαδ ε κηθδσρζ
— ηηηξ οορρδνδν ε*

Довідка: мати при собі компас та ліхтарик; на рівній, сухій і безпечній місцевості; розпалювати багаття тільки у спеціально обладнаних місцях; поводитися тихо та спокійно; не залишати після себе сміття; їсти незнайомі ягоди, гриби або рослини чи пити воду з неперевіраних джерел (струмків, боліт, калюж).

2. Розшифруй слова за допомогою таблиці множення та прочитай речення. Поясни, як ти його розумієш.

*	2	3	4	5	6	7	8	9
4	3	Т	Ж	Ю	П	О	В	И
5	М	В	П	Д	Б	Р	Т	У

8		24	35	36	35	28	25	28	20

16	36	40	36	
				—

8	25	28	35	28	15	36	10

30	45	40	36	
				!

3. Гра «Смішинка».

Спершу потрібно написати на листку паперу 17 будь-яких прикметників, не читаючи тексту. Далі вголос читайте розповідь, вставляючи прикметники в тому порядку, в якому вони записані.

Одного ... ранку ми вирішили піти в ... ліс. І задалегідь приготувалися до походу. Ми зібрали їжу, взяли ... води. І ... ранком вийшли в ... дорогу. Коли йшли луками, то побачили багато ... квітів, над ними літали ... метелики та ... бджоли. Ми всі стомилися йти по ... сонцю і намагалися швидше дійти до ... лісу, щоб сховатися

в його ... гущавині. «Дивіться, які тут гарні ростуть ... дерева, ... кущі, співають ... пташки!» Ми сіли на галявині відпочити і поділитися ... враженнями. Потім назбирали багато ... квітів, ... грибів, ... ягід. Цей похід нам запам'ятається надовго.

4. У тексті з попереднього завдання обведи слова, які відповідають наступним схемам (кожна клітинка відповідає одному звукові, а X позначає голосну):

-	-	x	-	x	6 букв, 5 звуків.					
-	x	-	-	x	-	x	-	x	-	11 букв, 10 звуків.
-	x	-	-	x	4 букви, 5 звуків.					

Підказка: згадайте, скільки звуків позначають наступні букви та буквосполучення: я, ю, є, ї, дж, дз, щ, ь.

Вдосконали, зважайте, куші

5. Давайте перевіримо ваші знання про природу. Дайте відповідь на запитання:

1). Які дерева наших лісів символізують довговічність та називають патріархами?

2). За назвою яких дерев названо деякі місяці року?

3). Про що може розповісти пень?

4). Які отруйні гриби зустрічаються в лісах нашої країни?

5). У якого дерева розпочинається найпершим сокорух?

Довідка: дуби; береза, липа; про вік дерева за річними кільцями, сторони горизонту; мухомор, біла поганка, несправжні опеньки; береза.

6. Доповни подані склади однією буквою та швидко прочитай слова.

ЛІ..

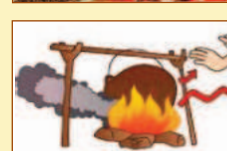
ЧА..

СО..

ДИ..

ДО..

ЖУ..

Довідка: ліс, чай, сон, дим, дощ, жук. Якщо зможеш, знайди й інші можливі варіанти.

7. Розділи нижчеподані іменники в три колонки. Чи є такі іменники, котрі не відносяться до жодної з колонок?

Жіночий рід	Чоловічий рід	Середній рід

Намет, рюкзак, вогнище, дрова, сірники, казанок, спальник, каремат, компас, ліхтарик, природа, галявина.

8. Розв'яжи задачу. Четверо друзів – Оля, Слава, Ігор і Марійка – зібралися в похід. Кожен узяв із собою одну річ: ліхтарик, спальник, компас або казанок.

Прочитай підказки та здогадайся, хто що взяв.

1. У Ігоря не було нічого для приготування їжі.

2. Марійка не взяла компаса.

3. У Слави не було спальника.

4. Хлопці не брали ліхтарика та компаса.

Довідка. Оля взяла компас, Слава – казанок, Ігор – спальник, а Марійка – ліхтарик.

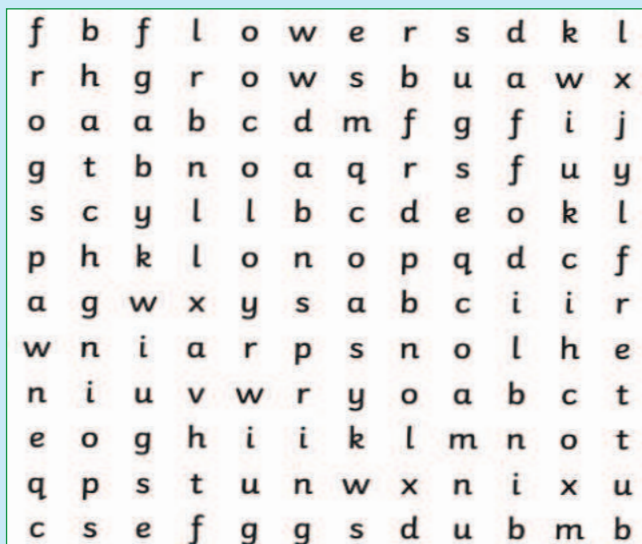
Рубрику підготувала Поліна Кочегарова

Вивчаємо англійську

З Іриною Савіною

1. Прочитай слова, переклади їх на українську мову та відшукай.

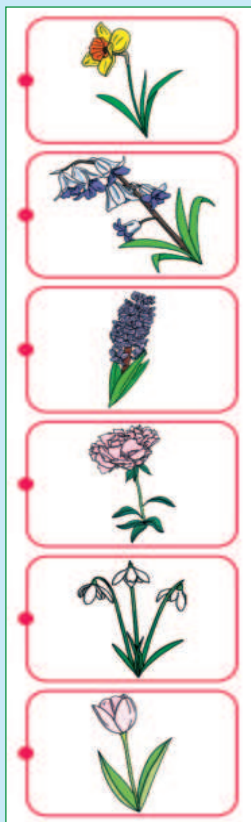
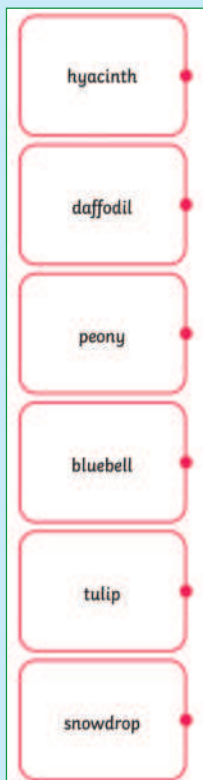

*lamb
daffodil
chick
rain*

*butterfly
frogspawn
buds
grow*

*blossom
flowers
spring
hatch*

2. Поєднай назви весняних квітів із зображеннями.

3. У словах пропущені звуки. Обери серед поданих фонем такі, що підходять краще до слів та впиши їх. Потім поєднай слова з правильними малюнками.

w	igh	ar	ai	ow
ee	zz	ch	or	oo

__ ick

M__ ch

bu__

r__ nbow

b__ n

br__ t

fl__ er

bl__ m

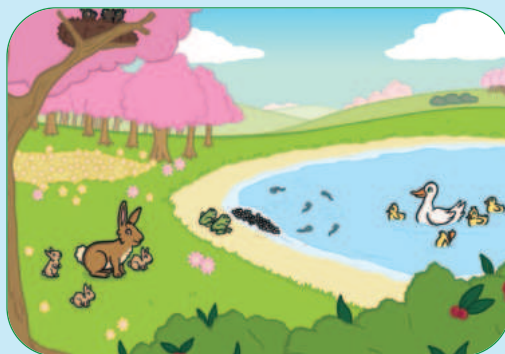

gr__ n

_et

4. Напиши декілька речень про весну. Скористайся поданими словами.

- season
- weather
- temperature
- warmer
- wind
- rain
- sunshine
- lighter
- longer
- leaves
- buds
- animals
- born
- nature
- months
- days

В білий цвіт убрався сад,
Бджілки радо тут летять.
Перший грім гримить-гуркоче,
Тепло з ранку і до ночі!
В лузі вирости отави.
Це прийшов зелений...

•(чнәәvdu)

Дуже скромна і тендітна,
Серед квітів непримітна.
Та якщо в руці пом'яти,
То умить впізнаєш...

•(лиv, w)

Не оса, а жало має,
Не вогонь, а обпікає.
Коли йдете в ліс гуляти,
Обминіть її, малята.

•(vәтиvdu)

Під ногами у саду
Стиглу ягідку знайду.
Треба низько нахилиться,
Щоб зірвати...

•(vіthnıdıvıu)

Зроби своїми руками

Браслет із термонамиста

З Людмилою Дорош

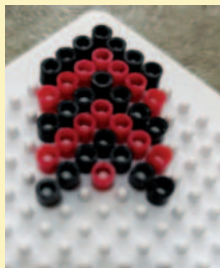
В останні роки Всесвітній день вишиванки, який відзначають щороку в третій четвер травня, набуває все більшої популярності. Свято покликане зберігати давні народні традиції створення та носіння етнічного вишитого українського одягу. Якщо у вас уже є вишиванка, то сьогодні ми навчимо вас робити браслет у стилі української вишивки, який гармонійно доповнить ваше вбрання.

Для цієї поробки нам знадобиться:

- термонамистинки (у нашому випадку червоного й чорного кольору, проте ви можете обрати інші кольори та створити свій власний узор);
- квадратний шаблон для роботи з термонамистинками;
- шматок пергаменту для випікання;
- праска;
- нитка (в тон намистинкам) й голка.

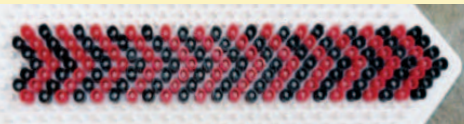
Хід роботи.

1. Почнімо викладати чорні термонамистинки по діагоналі пластикового квадратного шаблону, заповнюючи від кутика убік. Викладаємо по 4 намистинки з кожного боку.

2. Виклавши чорний колір, починаємо знизу, все від середини, викладати червоний колір. І так чергуємо кольори. Щоб браслет не вийшов занадто широким, радимо вам виміряти ниткою своє зап'ястя і зробити браслет такої ж довжини. Так він не буде спадати з руки і його буде зручно носити.

3. Виклавши узор необхідної вам довжини, закінчіть викладати останній трикутник, змен-

шивши кожен бік на 1 намистинку, як

на малюнку (з лівого боку). Доповніть порожнину 4 намистинками червоного кольору.

4. Покладіть на заготовку браслета шматок пергаменту та пропрасуйте розігрітою праскою декілька секунд, поки намистинки підтопляться.

5. Обережно зніміть браслет із шаблону, поки він ще теплий, та обмотайте довкола невеликої банки чи склянки і дайте там охолонути.

6. Браслет, що пасує вашій вишиванці, готовий!

7. Якщо відчувате, що браслет трішки заширокий і може впасти з руки, протягніть нитку в останні намистинки з кожного боку та зав'яжіть браслет на бантик.

Ми з татом

Рухливо, радісно

Слова: Л. Рєви

Музика: К. Мяскова

Ми муж-чи-ни-та-то й я. І ро-бо-та в нас сво-я: ре-мон-

-ту-є-мо зам-ки, за-би-ва-є-мо гвізд-ки. Тук, тук, мо-ло-ток-

І за-би-ли ми гвіз-док. Тук, тук, тук, мо-ло-ток - і за-би-ли ми гвіз-

-док. 1. Ми муж-ни! 2.

Ми мужчини –
Тато й я.
І робота в нас своя:
Ремонтуємо замки,
Забиваємо гвіздки.
Тук-тук
Молоток –
І забили ми гвіздок.

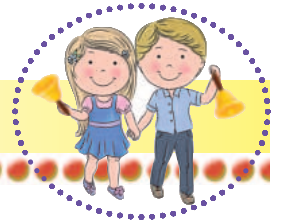
Ми мужчини –
Тато й я.
І робота в нас своя:
Допоможем мамі ми,
Посуд змисємо самі.
От, от
Ми які,
З татом вдвох помічники!

Розмалюйте за цифрами!

Вибілювання полотна

Сторінка народознавства з Ольгою Сенишин

Весняні сонячні дні традиційно переповнені повсякденними клопотами, пов'язаними із висаджуванням городніх культур і сівбою. Але це не заважало нашим предкам не забувати про святкування, обрядові дії та веселощі.

2 травня в народі має назву *Іван Старопечерник* і вважалося, що в це свято можна зустріти своє щастя. Тому було заведено одягати новий одяг, коли виходили на вулицю. Цей день був сприятливим для початку різноманітного рукоділля. Незаміжні дівчата вишивали весільні полотна. У знахарів в Іванів день теж було маса роботи – вони проводили спеціальні обряди для залучення в сім'ю удачі. А от вживати алкогольні напої не варто. Також бездітним жінкам заборонялося купатися, тому що вони можуть потім не мати дітей. Та головним обрядом 2 травня, згідно з традицією, було «одягання весни» або «одягнути весну в нове плаття, новину» – традиційне вибілювання полотна.

Колись одяг виготовляли лише з доморобного полотна. Ця нелегка праця лягала переважно на ніжні жіночі плечі. Матері й бабусі ще з дитинства навчали дівчаток ткацької справи. Протягом осінньо-зимового і частково весняного сезонів селяни обробляли льон та коноплі, микали мички, заготовляли прядиво. У лютому та березні переважно ткали полотно. Для того, щоб таке полотно мало приємний зовнішній вигляд, його вибілювали на сонці. Процес цей відомий по всій території України. Упоратись із цією трудомісткою роботою намагалися до початку сіви.

Із настанням теплих сонячних днів – а це було переважно в травні – починали вибілювати тканину. Найкращим днем для початку вважалося свято Івана Старопечерника. Зранку господині брали свіже полотно чи відріз тканини та виходили з тими сувоями в поле, на луг, до річок та ставків. Змочене водою полотно збивали прачами і розстеляли у полі, щоб його вибілювали сонце та вітер. У народі казали з цього приводу: «*Прачі б'ють – Івана чуть*».

Аби полотно добре вибілюлося, біля нього клали іконку Івана Старопечерника. На розстелені полотна зверху в центрі ставили спеціально випечений житній пиріг. При цьому потрібно дати поклони на чотири сторони світу, звернутися на схід і сказати: «*Ось тобі, мати-весна, новина*». Мали на увазі нове полотно з льону чи конопель, з якого після відповідної обробки пошиють буденний одяг. Ставши довкіл полотен, жінки виголошували подяки весні за сприяння в роботі, запрошували посмакувати пиріжком. Жінки також молилися та просили і святих, і сили природи не посилати дощу, аби їхнє полотно добре вибілюлося та просохло. Згідно зі старослов'янським повір'ям, після такого обряду весна буде вдячна за підношення і подарує гарний врожай льону та коноплі.

Коли розстелена тканина просихала, її знову скроплювали водою. Цей процес тривав доти, доки доморобний виріб не став білим і м'яким. Залежно від погодніх умов, сувої тримали «на сонці»

протягом тижня, а то й більше. Кожного разу починати роботу годилося з пісні. Дівчата ж, які допомагали матерям, часто ставали в коло й співали веснянки.

Також традиційно 2 травня прийнято розвішувати одяг на куцах, деревах та розкладати на молодій траві. Із давніх пір збереглася впевненість, що сила молодих пагонів і весняної води передається полотнам. А сонце наситить їх своєю благодаттю та позитивною енергетикою. Після того, як полотна чи речі провітрилися і прогрілися, їх згортають у своєрідні «новини» (великі трубки) і відкладають до продажу на ярмарку. Після успішних торгів ставлять свічку святому Івану Старопечернику з проханням про гарний врожай хліба.

Сьогодні майже ніхто не дотримується цих обрядів та технік обробки. Проте даремно, адже тканина (особливо лляна), зроблена прадідівськими способами, приємна до тіла, добре носить та не викликає алергії.

Заходи для дітей

Національна олімпіада з української мови та літератури

23-26 квітня 2025 року в Національному коледжі ім. Міхая Емінеску в Сучаві відбулася XXXI Національна олімпіада з української рідної мови та літератури. У ній взяли участь 65 учнів із шести повітів: Арад, Ботошань, Марамуреш, Сату-Маре, Сучава та Тіміш. Учні склали письмове та практичне випробування, продемонструвавши високі результати.

Результати учнів восьмирічних шкіл:

I місце – Фрасенюк Наталія Катерина, V клас, восьмирічна школа с. Балківці;

II місце – Проданюк Софія, V клас, восьмирічна школа с. Верхня Рівня;

III місце – Яворовська Юліана, V клас, восьмирічна школа с. Вишівська Долина;

Відзнака – Дзерик Олександра Марія, V клас, восьмирічна школа с. Ремети;

Відзнака – Кауні Василь, V клас, восьмирічна школа с. Тирнова;

Відзнака – Думнич Еріка Марія, V клас, восьмирічна школа с. Ремети;

Відзнака – Кут Анамарія, V клас, восьмирічна школа с. Бирна;

I місце – Горган Давид Крістіан, VI клас, восьмирічна школа с. Вишівська Красна;

II місце – Самбор Сара, VI клас, восьмирічна школа с. Вишівська Долина;

III місце – Мелен Марія, VI клас, восьмирічна школа с. Ілем;

Відзнака – Грездак Іван, VI клас, восьмирічна школа с. Штюка;

I місце – Гріджак Аніта-Делія, VII клас, восьмирічна школа с. Верхня Рівня;

II місце – Доброські Маруся, VII клас, восьмирічна школа с. Вишівська Долина;

III місце – Бумбар Емануела, VII клас, восьмирічна школа с. Рускова;

Відзнака – Гуменюк Амалія, VII клас, восьмирічна школа с. Балківці;

I місце – Пітуляк Мар'яна-Аліна, VIII клас, восьмирічна школа с. Вишівська Долина;

II місце – Гоцук Сара-Марія, VIII клас, восьмирічна школа с. Вишівська Долина;

III місце – Кіріле Андра-Мар'яна, VIII клас, восьмирічна школа с. Кривий;

Відзнака – Козарюк Олександр, VIII клас, восьмирічна школа с. Балківці.

Результати учнів ліцеїв:

I місце – Шендирук Марта, IX клас, Національний коледж ім. Петра Рареша, Сучава;

II місце – Гуменюк Луїза Меделіна, IX клас, Технічний коледж ім. Лацку Воде, Сирет;

III місце – Доброцькі Марія, IX клас, Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармаціей;

Відзнака – Бобрюк Бенедетта Іванка, IX клас, Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармаціей;

I місце – Барбакар Теофіл, X клас, Православний ліцей-семінарія ім. Митрополита Дософтея, Сучава;

II місце – Каленюк Тетяна, X клас, Технічний коледж ім. Лацку Воде, Сирет;

III місце – Меглей Іван, X клас, Православ-

••• Заходи для дітей •••

ний ліцей-семінарія ім. Митрополита Дософтея, Сучава;

Відзнака – Шмуляк Алекс Ремус, X клас, Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармаціей;

I місце – Зегря Константин Олег, XI клас, Православний ліцей-семінарія ім. Митрополита Дософтея, Сучава;

II місце – Волошин Іванна, XI клас, Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармаціей;

III місце – Мегно Джорджіана, XI клас, Національний коледж ім. Еудоксіу Гурмузакі, Радівці;

Відзнака – Шиман Юліян, XI клас, Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармаціей;

I місце – Гаврілоас Микола, XII клас, Православний ліцей-семінарія ім. Митрополита Дософтея, Сучава;

II місце – Беженар Олександра, XII клас, Національний коледж ім. Міхая Емінеску, Сучава;

III місце – Боднар Христина, XII клас, Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармаціей;

Відзнака – Олівейра Кут Клаудіу Мар'яно, XII клас, Теоретичний ліцей ім. Юлії Хашдеу, Лугож.

Сучавський університет ім. Штефана Великого присудив учениці Калинюк Тетяні премію за *оригінальний піхід до завдань в рамках олімпіади*.

Третій день був присвячений відпочинку, тож учасники мали можливість ознайомитися з красою Сучавського повіту. Діти відвідали Сучавську фортецю, Музей буковинського села, Музей народних звичаїв Буковини, парк відпочинку «Арініш».

Пишаємося нашими дітьми!

Учні, які вивчають рідну українську мову та літературу, на повітовому етапі Конкурсу декламування української поезії, організованому 11 квітня цього року Тіміською філією Союзу українців Румунії

Учасники транскордонного гуманітарного проекту «Весна з миром та дружбою», організований Сатумарською філією Союзу українців Румунії у співпраці з Ямницькою місцевою радою Івано-Франківської області, Україна.